

Hořejšího medaile - nejvyšší ocenění České společnosti klinické biochemie

letos je ocenění uděleno prof. MUDr. Tomáši Zimovi, DrSc., MBA

Jaroslav Racek

Tomáš Zima vystudoval v letech 1984 – 1990 Fakultu všeobecného lékařství UK v Praze; titul MBA získal po studiu na Pražské mezinárodní manažerské škole při VŠE v Praze v r. 2003.

Svou profesní dráhu spojil s oborem biochemie. Až do roku 1998 pracoval jako interní vědec-

ký aspirant, odborný asistent, docent a nakonec jako zástupce přednosty ústavu pro výuku na 1. ústavu lékařské chemie a biochemie 1. LF UK v Praze. V roce 1999 se na základě výběrového řízení stal přednostou Ústavu lékařské biochemie a laboratorní diagnostiky 1. LF UK a VFN. Jako vedoucí tohoto ústavu inicioval integraci laboratorních oborů v rámci Všeobecné fakultní nemocnice a vznikl tak největší laboratorní komplex – Ústav lékařské biochemie a laboratorní diagnostiky 1. LF UK a VFN Praha, v jehož čele dodnes zůstává Tomáš Zima, který byl v r. 2001 jmenován profesorem lékařské chemie a biochemie. Prof. Zima je zároveň vedoucím referenční laboratoře MZ ČR pro klinickou biochemii.

V letech 2005 – 2012 byl po dvě funkční období děkanem 1. LF UK, tedy fakulty, na které vystudoval; za jeho vedení došlo k nebývalému rozvoji fakulty. Následující dva roky vykonával funkci proděkana 1. LF UK a v roce 2014 byl zvolen rektorem naší nejstarší a největší univerzity, Univerzity Karlovy v Praze; tu vedl po dvě funkční období, do r. 2022. Po celé roky, kdy pracoval jako děkan a rektor, byl stále vedoucím Ústavu lékařské biochemie a laboratorní diagnostiky 1. LF UK a VFN Praha a neztratil kontakt s oborem laboratorní medicíny.

Prof. Zima má kromě erudice a praxe v laboratorní medicíně (atestace z klinické biochemie, European Specialist in Clinical Chemistry and Laboratory Medicine) i erudici a praxi klinickou. Má specializační způsobilost ve vnitřním lékařství a v nefrologii a v letech 1991 – 2006 pracoval v částečném úvazku jako sekundární lékař, později lékař specialista na hemodialyzačním středisku I. interní kliniky (později Kliniky nefrologie) VFN. Pro svou odbornost a organizační schopnosti byl vybrán na pozici zástupce LP náměstka VFN pro komplement (2005 – 2014) a v letech 2009 – 2012 vykonával funkci poradce ministra školství, mládeže a tělovýchovy.

Z členství a funkcí v tuzemských odborných společnostech jmenujme: vědecký sekretář České lékařské společnosti JEP (od r. 2011); předseda Čes-

ké společnosti klinické biochemie (2006 – 2014), od r. 2014 člen výboru této společnosti; vědecký sekretář České společnosti pro biochemii a molekulární biologii (od r. 1997).

Prof. Zima je velmi aktivní v IFCC (International Federation of Clinical Chemistry and Laboratory Medicine) a EFLM (European Federation of Clinical Chemistry and Laboratory Medicine): v letech 2011 – 2019 byl členem EFLM Executive Board, v letech 2009 – 2023 pracoval v IFCC Committee on Conferences and Congresses jako corresponding member, posledních pět let jako full member; v letech 2014 – 2019 byl členem IFCC Education and Management Executive Committee. Pro svůj aktivní přístup, odbornost a organizační schopnosti dosáhl v této organizaci na funkci nejvyšší: na kongresu WorldLab a EuroMedLab v Římě byl zvolen jako EFLM President Elect pro roky 2024 – 2025 a v období 2026 – 2027 se zaslouženě stane prezidentem EFLM.

Prof. Zima je členem Učené společnosti ČR, České lékařské akademie, vědeckých rad Univerzity Karlovy a několika dalších univerzit. Pracoval i v dalších mezinárodních organizacích, jmenujme např. ISOBM – International Society for Oncology and Biomarkers (v letech 2011 – 2014 member of Board), FEBS – Federation of European Biochemistry Societies: Vice-Chair Executive Committee 2010, Chair Executive Committee 2011, člen Education Committee FEBS 2012 – 2015. Je členem redakční rady několika prestižních časopisů (Folia Biologica, Addictology – Editor in Chief, Alcohol Alcoholism – člen) a samozřejmě „našeho“ časopisu Klinická biochemie a metabolismus.

Prof. Zima je velmi aktivní při výuce studentů od r. 1989 se aktivně účastní praktických cvičení, seminářů a přednášek předmětů lékařská chemie, biochemie, molekulární biologie, patobiochemie, klinická biochemie, laboratorní technika, patobiochemie a stanovení analytů na 1. LF UK a dále na VŠCHT a ČVUT. Je garantem postgraduálního vzdělávání lékařů v klinické biochemii na 1. LF UK v Praze a členem oborové rady Biochemie a patobiochemie v rámci postgraduálního studia Biomedicíny.

Výzkumná činnost prof. Zimy zahrnuje především studium oxidačního stresu, tumorových markerů, AGE látek, dále prenatální screening, management laboratoří a akreditace, experimentální nefrologii a konečně orgánové poškození vlivem alkoholu a jeho metabolismus. Podílel se na desítkách grantových projektů Grantové agentury MZ, GAČR, GAUK a dalších. Přednesl 173 sdělení v zahraničí a 466 sdělení v České republice, a to na národních a mezinárodních kongresech, z 295

jako invited speaker. Jeho publikační aktivita je obdivuhodná: je hlavním autorem 10 knižních publikací a spoluautorem 81 kapitol v monografiích, 331 originálních článků, z toho 239 v časopisech majících impact factor, dále 161 přehledných článků (29 z nich v časopisech s IF). Jeho kniha Laboratorní diagnostika se dočkala tří vydání a představuje tak nejlepší a nejrozsáhlejší encyklopedii laboratorní medicíny u nás a byla opakovaně oceněna. Je autorem jednoho patentu. Jeho práce byly citovány více než 4 900krát, H-index podle SCl má 38. Výsledkem soustavné výzkumné činnosti prof. Zimy je i získání titulu kandidáta lékařských věd v oboru biochemie (1993) a doktora lékařských věd v oboru vnitřní lékařství (2000).

Za svou činnost byl prof. Zima mnohokrát oceněn. Jmenujme např. Cenu České společnosti klinické biochemie (2015, 2018), Cenu prezidia České lékařské společnosti za knihu Laboratorní diagnostika (2003, 2014), Cenu prezidenta České lékařské komory za příspěvek ke kontinuálnímu vzdělávání (2010), Zlatou medaili Karlovy univerzity (2022), Stříbrnou medaili Senátu Parlamentu ČR (2018) či Medaili Wernera von Siemens za rozvoj českého vysokého školství (2022). Obdržel čestný doktorát Národní univerzity v Užhorodu (Ukrajina) a Univerzity biologických věd v Prešově. Z ocenění v zahraničí získal např. ESBRA Peter Berner

Award (2011), Verdienstmedaille, University of Konstanz (2015) a Zlatou medaili Univerzity Komenského v Bratislavě (2018).

Z výčtu všech aktivit a funkcí prof. Zimy by se zdálo, že už mu nezbyvá čas na odpočinek a koníčky. I když to jde obtížně, najde si čas na své tři děti (nejstarší dcera šla v jeho šlépějích a vystudovala medicínu na 1. LF UK v Praze), rád cestuje, zajímá se o přírodu, historii, kulturu. Umožňují mu to jeho neuvěřitelné organizační schopnosti, jeho denní plán je uspořádán po minutách a vše dovede stihnout.

Ke svým spolupracovníkům je prof. Zima náročný, plnění uložených úkolů vždy kontroluje. Jeho podřízení však chválí jeho lidský přístup; nerozlišuje kategorie pracovníků a je-li to třeba, vždy ochotně všem pomáhá. V tom ho nezměnily všechny jeho funkce ani postavení, a to je třeba ocenit nejvíce.

Za sebe mohu říci, že na Tomáše Zimu jsem se vždy mohl spolehnout a jsem rád, že je mým přítelem – známe se desítky let a zažili jsme spolu mnoho na odborných akcích i při osobních setkáních. Nejvyšší ocenění České společnosti klinické biochemie, medaile prof. Hořejšího, mu právem náleží. Jistě nemluvím jen za sebe, když mu popřeji hodně zdraví, štěstí v osobním životě a elánu při práci pro klinickou biochemii a celou laboratorní medicínu u nás i ve světě.

Laureáti Hořejšího medaile

držitelé ocenění za celoživotní mimořádný přínos k rozvoji české klinické biochemie a laboratorní medicíny

- 2003 Prof. MUDr. Jaroslav Masopust, DrSc. [\[odkaz\]](#)
- 2005 Prof. MUDr. Antonín Kazda, DrSc. [\[odkaz\]](#)
- 2007 Prof. MUDr. Miroslav Engliš, DrSc. [\[odkaz\]](#)
- 2009 RNDr. Bedřich Friedecký, Ph.D. [\[odkaz\]](#)
- 2011 Prof. MUDr. Josef Hyánek, DrSc. [\[odkaz\]](#)
- 2013 Prof. RNDr. Miloš Tichý, CSc. [\[odkaz\]](#)
- 2015 Doc. RNDr. Petr Štern, CSc. [\[odkaz\]](#)
- 2017 Prof. MUDr. Vladimír Palička, CSc., dr. h.c. [\[odkaz\]](#)
- 2019 Prof. MUDr. Antonín Jabor, CSc.
- 2021 Prof. MUDr. Jaroslav Racek, DrSc.
- 2023 Prof. MUDr. Tomáš Zima, DrSc., MBA